

Sygn. akt VII Ka 461/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie w VII Wydziale Karnym Odwoławczym

w składzie:

Przewodniczący: SSO Dariusz Firkowski (spr.),

Sędziowie SO Małgorzata Tomkiewicz,

SO Dorota Lutostańska,

Protokolant st. sekr. sądowy Monika Tymosiewicz

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Janusza Płońskiego

po rozpoznaniu w dniu 24 czerwca 2015r.

sprawy S. O.

oskarżonego o przestępstwo z art. 286§1 kk w zb z art. 270§1 kk w zw. z art. 11§2 kk, art. 233§1 i 6 kk w zb. z art. 270§1 kk w zw. z art. 11§2 kk, art. 270§1 kk w zw. z art. 12 kk.

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Giżycku V Zamiejscowego Wydziału Karnego z siedzibą w Węgorzewie z dnia 6 marca 2015 r., sygn. akt V K 144/14

I zaskarżony wyrok zmienia w ten sposób, że:

- w ramach rozstrzygnięcia z pkt I b sentencji oskarżonego S. O. uznaje za winnego tego, że w okresie od 6 listopada 2013 r. do 10 stycznia 2014 r. w W. działając z góry powziętym zamiarem w miejscowym (...) w toku postępowania administracyjnego w przedmiocie przyznania wsparcia w postaci świadczeń finansowych po pouczeniu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywych oświadczeń w dniach 18 listopada 2013 r. i 10 stycznia 2014 r. złożył niezgodne z prawdą oświadczenia mające służyć za dowód w postępowaniu w zakresie tego, iż jego syn K. O. jest zarejestrowany jako bezrobotny w (...) w W., a nadto w celu użycia za autentyczne dokonał podrobienia dokumentów w postaci oświadczeń K. O. na których podrobił podpisy wymienionego, a następnie powyższych dokumentów użył w toku postępowania administracyjnego w zakresie przyznania wsparcia finansowego oraz w dniu 10.12.2013 r. w W. działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w celu użycia za autentyczne dokonał przerobienia dokumentu w postaci zaświadczenia (...) w W. z dnia 6.08.2013 r. stwierdzającego, iż K. O. jest zarejestrowany w (...) w W. jako osoba bezrobotna, w ten sposób iż utworzył trzy kopie tego dokumentu opatrzone datami 31.10.2013 r., 13.11.2013 r. i 10.12.2013 r. a następnie przerobionych kopii tego zaświadczenia użył jako autentycznych w miejscowym (...) w toku postępowania administracyjnego w przedmiocie przyznania wsparcia finansowego z tym, że czyn ten stanowi wypadek mniejszej wagi, to jest popełnienia czynu z art. 233 §1 i 6 kk w zb. z art. 270 §2a kk i z art. 286§3kk w w zw. z art. 11 §2 kk,

- za podstawę warunkowego umorzenia postępowania przyjmuje art. 66§1 i 2 kk, art. 67§ 1 kk,

II w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

III zwalnia oskarżonego od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze,

IV zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adwokata W. B. kwotę 420 (czterysta dwadzieścia) zł tytułem opłaty za obronę z urzędu oskarżonego S. O. wykonywanej w postępowaniu odwoławczym oraz kwotę 96,60 (dziewięćdziesiąt sześć złotych i sześćdziesiąt groszy) zł tytułem podatku VAT od tej opłaty.

Sygn. akt VII Ka 461/15

UZASADNIENIE

S. O. został oskarżony o to, że:

I w dniu 4.10.2013 r. w W. działając z góry powziętym zamiarem w celu osiągnięcia korzyści majątkowej dopuścił się oszustwa polegającego na wprowadzeniu w błąd urzędników miejscowego (...) w zakresie własnej sytuacji rodzinnej, jak również w celu użycia za autentyczne dokonał podrobienia dokumentu w postaci oświadczenia K. O. na którym podrobił podpisy wymienionego a następnie powyższy dokument użył w toku postępowania administracyjnego w zakresie przyznania wsparcia finansowego, czym doprowadził do wypłaty nienależnych świadczeń finansowych w postaci zasiłku okresowego na podstawie decyzji z dnia 25.10.2013 r. w łącznej wysokości 1.100,85 zł , doprowadzając do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, działając na szkodę (...) w W.,

tj. o czyn z art.286 §1 kk w zb. z art. 270 §1 kk w zw. z art. 11 §2 kk

II w dniu 18.11.2013 r. w W. w miejscowym (...) w toku postępowania administracyjnego w przedmiocie przyznania wsparcia w postaci świadczeń finansowych po pouczeniu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywych oświadczeń złożył niezgodne z prawdą oświadczenie mające służyć za dowód w niniejszym postępowaniu w zakresie tego, iż jego syn K. O. jest zarejestrowany jako bezrobotny w (...) w W., a nadto w celu użycia za autentyczne dokonał podrobienia dokumentu w postaci oświadczenia K. O. na którym podrobił podpisy wymienionego, a następnie powyższy dokument użył w toku postępowania administracyjnego w zakresie przyznania wsparcia finansowego,

tj. o czyn z art. 233 §1 i 6 kk w zb. z art. 270 §1 kk w zw. z art. 11 §2 kk

III w dniu 10.12.2013 r. w W. działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w celu użycia za autentyczne dokonał przerobienia dokumentu w postaci zaświadczenia (...) w W. z dnia 6.08.2013 r. stwierdzającego, iż K. O. jest zarejestrowany w (...) w W. jako osoba bezrobotna , w ten sposób iż utworzył trzy kopie tego dokumentu opatrzone datami 31.10.2013 r., 13.11.2013 r. i 10.12.2013 r. a następnie niniejszych przerobionych kopii tego zaświadczenia użył jako autentycznych w miejscowym (...) w toku postępowania administracyjnego w przedmiocie przyznania wsparcia finansowego związanego z dożywianiem dziecka,

tj. o czyn z art. 270 §1 kk w z.w. z art. 12 kk

IV w dniu 10.01.2014 r. w W. w miejscowym (...) w toku postępowania administracyjnego w przedmiocie przyznania wsparcia w postaci świadczeń finansowych po pouczeniu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywych oświadczeń złożył niezgodne z prawdą oświadczenie mające służyć za dowód w niniejszym postępowaniu w zakresie tego, iż jego syn K. O. jest zarejestrowany jako bezrobotny w (...) w W., a nadto w celu użycia za autentyczne dokonał podrobienia dokumentów postaci oświadczenia K. O. na którym podrobił podpisy wymienionego, a następnie powyższy dokument użył w toku postępowania administracyjnego w zakresie przyznania wsparcia finansowego,

tj. o czyn z art. 233 §1 i 6 kk w zb. z art. 270 §1 kk w zw. z art. 11 §2 kk

Sąd Rejonowy w Giżycku V Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w Węgorzewie wyrokiem z dnia 6 marca 2015 r., sygn. akt V K 144/14

I oskarżonego S. O. uznał za winnego tego, że:

a/ w dniu 4.10.2013 r. w działając z góry powziętym zamiarem w celu osiągnięcia korzyści majątkowej dopuścił się oszustwa polegającego na wprowadzeniu w błąd urzędników miejscowego (...) Ośrodka (...) (...) w W. w zakresie własnej sytuacji rodzinnej, jak również w celu użycia za autentyczne dokonał podrobienia dokumentu w postaci oświadczenia K. O., na którym podrobił podpisy wymienionego a następnie powyższy dokument użył w toku postępowania administracyjnego w zakresie przyznania wsparcia finansowego, czym doprowadził do przyznania nienależnych świadczeń finansowych w postaci zasiłku okresowego na podstawie decyzji z dnia 25.10.2013 r. w łącznej wysokości 1.100,85 zł, doprowadzając do niekorzystnego rozporządzenia mieniem na kwotę 684zł, działając na szkodę (...) w W., z tymże czyn ten stanowi wypadek mniejszej wagi to jest popełnienia czynu z art. 286§3kk w zb. z art. 270§2akk w zw. z art. 11 §2kk oraz tego, że

b/ w okresie od 6.11.2013r do 10.01.2014r działając z góry powziętym zamiarem w toku postępowania administracyjnego w (...)Ośrodku (...) (...) w

W. w przedmiocie przyznania wsparcia w postaci świadczeń finansowych przedłożył fałszywe oświadczenia z dnia 18.11.2013r i 10.01.2014r w zakresie tego, iż jego syn K. O. jest zarejestrowany jako bezrobotny w (...) Urzędzie (...), na których to oświadczeniach podrobił podpis syna, a także utworzył trzy kopie zaświadczenia z (...) Urzędu (...) w W. z dnia 06.08.2013r stwierdzającego, iż jego syn K. O. jest osobą bezrobotną, w których wstawił daty 31.10.2013r, 13.11.2013r i 10.12.2014r a następnie przerobionych kopii użył w toku postępowania administracyjnego, z tym że czyn ten stanowi wypadek mniejszej wagi to jest popełnienia czynu kwalifikowanego z art. 270§2a kk w zb. z art.12kk

i na podstawie art. 66§1 i §3kk, art. 67§ 1 kk postępowanie karne wobec oskarżonego warunkowo umarzył na okres próby 2 (dwa) lat.

Powyższy wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego S. O. zaskarżył prokurator i zarzucił mu:

1 / obrazę przepisu prawa materialnego, a mianowicie art. 66§3kk, poprzez jego zastosowanie jako podstawy prawnej warunkowego umorzenia postępowania, w przypadku przyjęcia iż oskarżony wyczerpał swoim zachowaniem znamiona występku z art. 286§3 kk w zb. z art. 270§2a kk w zw. z art. 11§2 kk oraz z art. 270§2a kk w zw. z art. 12 kk zagrożonych karą pozbawienia wolności do 2 lat, a zwłaszcza w przypadku drugiego z przypisanych oskarżonemu czynów brak szkody i pokrzywdzonego uniemożliwia przyjęcia art. 66§3 kk jako podstawy warunkowego umorzenia postępowania,

2/ obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść wyroku, a mianowicie:

a/art.424§1 pkt.2 kpk, poprzez zaniechanie wskazania w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia podstawy prawnej wyroku, a w szczególności art. 66§3 kk, co uniemożliwia przeprowadzenie polemiki z argumentacją Sądu I instancji w tym zakresie,

b/ art. 424§2 kpk, poprzez zaniechanie wskazania w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia przyczyn zaniechania orzeczenia obowiązku naprawienia szkody, pomimo zgłoszonego przez prokuratora wniosku w tym zakresie,

c/ art.399§1 kpk poprzez uprzedzenie na rozprawie w dniu 27.02.2015 r. o możliwości zakwalifikowania czynów : I z art. 286§3 kk w zw. z art. 270§2a kk, II z art. 270§2a kk oraz III i IV z art. 270§2a kk, a następnie przyjęcie w zaskarżonym orzeczeniu innej konstrukcji prawnej polegającej na orzeczeniu w zakresie czynów

III i IV jednego występku z art. 270§2a kk w zw. z art. 12 kk,

3/ błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za postawę orzeczenia, poprzez przyjęcie, iż:

a/ w przedmiotowej sprawie zarówno wina oskarżonego S. O. jak również społeczna szkodliwość zarzucanego mu czynu nie są znaczne, a nadto że jego zachowanie uzasadnia warunkowe umorzenie postępowania w przedmiotowej sprawie, podczas gdy ujawnione w tej sprawie okoliczności, w tym umyślne wyłudzenie przy użyciu uprzednio

podrobionego dokumentu w postaci oświadczenia zasiłku w wysokości 684 zł. oraz późniejsze pięciokrotne podrobienie dokumentów, wskazuje iż brak jest podstaw do wydania takiego rozstrzygnięcia w tej sprawie,

b/ oskarżony w dniu 10.12.2014 r. dokonał przerobienia dokumentu w postaci zaświadczenia (...) w W. z dnia 06.08.2013 r. stwierdzającego, iż K. O. jest zarejestrowany w (...) w W. jako osoba bezrobotna, w ten sposób iż utworzył kopie tego dokumentu opatrzone tą datą, a następnie niniejszej przerobionej kopii tego zaświadczenia użył jako autentycznej w miejscowym (...) w toku postępowania administracyjnego w przedmiocie przyznania wsparcia finansowego związanego z dożywianiem dziecka (co stanowi element składowy czynu przypisanego oskarżonemu w pkt. 1 b zaskarżonego wyroku), podczas gdy czynu tego oskarżony dopuścił się w dniu 10.12.2013 r.,

c/ brak jest podstaw do uznania, iż działanie oskarżonego opisane w pkt. II i IV aktu oskarżenia nie wyczerpuje znamion występku z art. 233§1 i 6 kk, gdyż MOPS w W. nie był uprawniony na podstawie ustawy o pomocy społecznej do odbierania oświadczeń z uprzedzeniem o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywych oświadczeń w trybie art. 233§1 kk, podczas gdy z zeznań świadka D. G. wynika iż MOPS w W. działa w tym zakresie na podstawie ustawy o pomocy społecznej, a szczegółową podstawą prawną do odbierania oświadczeń z uprzedzeniem o odpowiedzialności karnej w toku postępowań administracyjnych o przyznanie wsparcia finansowego przez organy opieki społecznej stanowi art. 14 ustawy z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 163) w zw. z art. 75§2 kodeksu postępowania administracyjnego,

d/ ujawnione w przedmiotowej sprawie okoliczności wskazują, iż czyny S. O. kwalifikowane z art. 286§1 kk oraz z art. 270§1 kk, stanowią wypadki mniejszej wagi, podczas gdy ujawnione w tej sprawie okoliczności, w tym umyślne wyłudzenie przy użyciu uprzednio podrobionego dokumentu w postaci oświadczenia zasiłku w wysokości 684 zł. oraz późniejsze pięciokrotne podrobienie dokumentów poprzez utworzenia fałszywych kopii zaświadczenia jak też podrobienie dwóch oświadczeń, wskazuje iż brak jest podstaw do wydania takiego rozstrzygnięcia w tej sprawie.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w G. V Zamiejscowego Wydziału Karnego w W. i przekazania sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja w zakresie podniesionych zarzutów generalnie jest zasadna. Jednakże uznać należy, że możliwe w sprawie było wydanie wyroku reformatoryjnego bez konieczności uchylenia orzeczenia i przekazywania sprawy do ponownego rozpoznania. Możliwa był zmiana ustaleń faktycznych na niekorzyść S. O. albowiem nie pociągnęła ona za sobą zmiany orzeczenia na surowszą karę pozbawienia wolności - art.454§2 kpk

Stwierdzić zatem należy, że Sąd I instancji prawidłowo (z zastrzeżeniem, o którym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia) zgromadzone w sprawie dowody Sąd meriti poddał właściwej analizie i ocenie, zgodnie z dyrektywami określonymi w art. 4 k.p.k. Także przeprowadzone w oparciu o tę analizę wnioski jest logiczne, zgodne z przesłankami wynikającymi z art. 7 kpk i przekonująco uzasadnione w pisemnych motywach skarżonego wyroku. Analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że Sąd I instancji wnikliwie zweryfikował tezy aktu oskarżenia co do pkt. I i III w granicach niezbędnych dla ustalenia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia winy i kwalifikacji prawnej przypisanych oskarżonemu czynów. Także trafne są ustalenia co do przypisania S. O. zachowań z pkt. II i IV aktu oskarżenia w zakresie wyczerpującym znamiona czynu z art.270§2 a kk.

Natomiast rację ma skarżący kwestionując niezasadne wyeliminowanie z opisu czynu zachowań wyczerpujących dyspozycje art.233§1i6 kk. Zgodzić się zatem należy ze stanowiskiem wyrażonym w apelacji co do tego, że ustawa o pomocy społecznej poprzez art.14 odwołuje się do kodeksu postępowania administracyjnego. **Tenże kodeks w art.75§2 kk zawiera szczegółową podstawą prawną do odbierania oświadczeń z uprzedzeniem o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania.** Tym samym uzasadniona jest w zakresie przypisanego S. O. zachowania wskazana wyżej kwalifikacja prawna.

Trafnie również skarżący podnosi, że doszło do błędnego ustalenia w zakresie daty „10.12.2014” wskazanej przez Sąd I instancji w pkt.1b sentencji albowiem właściwą datą jest „**10.12.2013**” przy czym podnieść należy, że w tym wypadku doszło jedynie do omyłki w redakcji orzeczenia.

Trafny co do zasady był także zarzut dotyczący braku zobowiązania oskarżonego do naprawienia szkody albowiem w chwili wyrokowania nie został ona naprawiona. Jednakże w toku rozprawy odwoławczej nie był on już aktualny albowiem jak wynika z informacji jak na k.274-275 **oskarżony spłacił całość zadłużenia i tym samym pokrył szkodę w kwocie 684 zł.**

Prawidłowo również prokurator zarzucił obrazę art.66§3 kk albowiem wobec przyjętej kwalifikacji przypisanych oskarżonemu czynów podstawą warunkowego umorzenia postępowania winny stanowić art.66§1i2 kk.

W ocenie Sądu Okręgowego nie jest natomiast trafny zarzut kwestionujący przyjęcie przez Sąd I instancji wypadków mniejszej wagi z art.286§3 kk i z art.270§2 kk i w konsekwencji warunkowe umorzenie postępowania w sprawie oskarżonego S. O..

Podkreślić należy, że okolicznościami rzutującymi na ocenę stopnia społecznej szkodliwości czynu są stosownie do art. 115§2 k.k. rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, waga naruszonych przez sprawcę obowiązków, a także postać zamiaru, motywacja sprawcy, rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia.

W świetle dokonanych ustaleń oraz zaprezentowanej oceny przeprowadzonych dowodów, w tym również wyjaśnień oskarżonego za trafne uznać należy przyjęcie przez Sąd Rejonowy, że spełnione zostały wobec oskarżonego wszystkie przesłanki do zastosowania warunkowego umorzenia postępowania karnego. Sąd Rejonowy, uzasadniając swoje rozstrzygnięcie i przedstawił argumentację, która doprowadziła do uznania, że stopień społecznej szkodliwości czynu oskarżonego nie jest znaczny a Sąd Okręgowy stanowisko powyższe podziela.

Chybione jest także odwołanie się poprzez zarzut sformułowany w pkt.2 c/ apelacji do nieprawidłowego uprzedzenia o zmianie kwalifikacji albowiem nie miało to znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie w zakresie dotyczącym wskazanej kwalifikacji.

Mając powyższe na uwadze zaskarżony wyrok zmieniono w ten sposób, że:

- w ramach rozstrzygnięcia z pkt I b sentencji oskarżonego S. O. uznano za winnego tego , że w okresie od 6 listopada 2013 r. do 10 stycznia 2014 r. w W. działając z góry powziętym zamiarem w miejscowym (...) w toku postępowania administracyjnego w przedmiocie przyznania wsparcia w postaci świadczeń finansowych po pouczeniu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywych oświadczeń w dniach 18 listopada 2013 r. i 10 stycznia 2014 r. złożył niezgodne z prawdą oświadczenia mające służyć za dowód w postępowaniu w zakresie tego, iż jego syn K. O. jest zarejestrowany jako bezrobotny w (...) w W., a nadto w celu użycia za autentyczne dokonał podrobienia dokumentów w postaci oświadczeń K. O. na których podrobił podpisy wymienionego, a następnie powyższych dokumentów użył w toku postępowania administracyjnego w zakresie przyznania wsparcia finansowego oraz w dniu 10.12.2013 r. w W. działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w celu użycia za autentyczne dokonał przerobienia dokumentu w postaci zaświadczenia (...) w W. z dnia 6.08.2013 r. stwierdzającego, iż K. O. jest zarejestrowany w (...) w W. jako osoba bezrobotna , w ten sposób iż utworzył trzy kopie tego dokumentu opatrzone datami 31.10.2013 r., 13.11.2013 r. i 10.12.2013 r. a następnie przerobionych kopii tego zaświadczenia użył jako autentycznych w miejscowym (...) w toku postępowania administracyjnego w przedmiocie przyznania wsparcia finansowego z tym, że czyn ten stanowi wypadek mniejszej wagi, to jest popełnienia czynu z art. 233 §1 i 6 kk w zb. z art. 270 §2a kk i z art. 286§3kk w w zw. z art. 11 §2 kk,

- za podstawę warunkowego umorzenia postępowania przyjęto art. 66§1 i 2 kk, art. 67§ 1 kk i w pozostałej części jako prawidłowy utrzymano go w mocy – art.437§2 kpk, art.438pkt.1-4 kpk.

Na podstawie art.624§1 kpk zwolniono oskarżonego od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze albowiem przemawiają za tym względy słuszności i jego sytuacja materialna.

W myśl art.29 ustawy prawo o adwokaturze zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz adwokata W. B. kwotę 420 (czterysta dwadzieścia) zł tytułem opłaty za obronę z urzędu oskarżonego S. O. wykonywanej w postępowaniu odwoławczym oraz kwotę 96,60 (dziewięćdziesiąt sześć złotych i sześćdziesiąt groszy) zł tytułem podatku VAT od tej opłaty.